

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. D. Thomas plurima Divinâ revelatione accepit, in conscribendis libris,
Sanctos Apostolos Petrum, & Paulum colloquentes, & locos enarrantes
habuit. Clemens VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

COMMENDATIO.

§. II.

D. Thomas plurima Divinâ revelatione accepit, in conscribendis libris, Sanctos Apostolos Petrum, & Paulum colloquentes, & locos enarrantes habuit, Clemens VIII.

ITa naturâ comparatum est, ut res inferiores superiorum confortio perfectiores evadant, veluti quodam magnitudinis genio, & inditâ propensione, quæ superiora inferioribus benefica esse jubet: ut inferiores hominis facultates nobiliores sunt, & altioribus operationibus aptiores, quam earum natura postulet, vel cætera animalia capacia sint; quod nimirum rationalis anima quoddam rationis & libertatis radios infra se effundat, quorum inferiores facultates participes sint, & ad altiorem ordinem elevantur. Hæc cum ita sint [Erudite Lector] in omnibus naturæ ordinibus, gradibusque distinctis comperta, non potuit D. Thomæ beatissima mens non erigi supra cæteros, ipsamque moralitatem, & communem intelligendi vim, eo felici cunctis cœlitibus commercio, scientiæ cum sanctitate fœdere, de quo antea locuti sumus, & quo veluti in apice naturæ constitutus, inter Beatos, & cæteros Theologos medium gradum occupat, & solus implet.

Sed plura illustriora in eam rem argumenta supersunt, quæ nos asserere jubent, fidemque certam faciunt, eam inesse D. Thomæ principis, & assertionibus certitudinem, ut vix major eâ, quæ ex definitione Ecclesiæ accelleret, desiderari possit. Et ne quis à me temere dictum existimet: id evidentissimis argumentis probandum suscipio. Enimvero quoties gravis difficultas D. Thomæ dum Ecclesiam instar solis disputationibus scriptisque illustrat, properantem moratur: quoties in Theologiæ vel scripturæ dubium, ut in tyrtem & scopulam multorum naufragio imendum incidit, præsto sunt Angeli, Divi Apostoli, Beatissima Virgo, qui periculum errandi amoluntur, & difficultatem omnem explicant; ut putares in ito fœdere Cœlites obligatos ad promovenda D. Thomæ studia, & Angelicum Doctorem jam inter suos (quibuscum necessitudinem summam habent, quos suorum secretorum participes efficiunt, nihilque latere volunt) agnoscere. Rei ex historia notæ fidem augent Pontificum Oracula, Clemens VIII, inquit, *in conscribendis libris interdum Sanctos A-*

postolos Petrum & Paulum colloquentes, locosque illi quosdam Dei jussu eparrantes habuisse. Addit Julius III. ipsum Beatissimam Virginem, de sua vita & scientiæ integritate certiore effecisse; & ut D. Vincentius Ferrerius, suisæculi Apostolus, refert; visa est interdum Beatissima Virgo Filium, quem ulnis gestabat, amantissimè deprecari, ut alumnus Thomam, Religionis ac fidei mysteriis explicandis incumbentem, edoceret.

Sed plurima in hanc rem D. Antoninus scripsit quæ validè superiora confirmant, ex quibus hæc pauca desumo. Narrat nocte quadam intemptâ, cum solito more orationi incumberet, auditum à socio, cum aliquibus sibi voce ignotis, & quos è cœlis Divos esse dubitari non poterat, longa colloquia permiscerent: cumque loqui destitissent, Angelicus Doctor compellat socium, jubet accendilumen, deferrilibrum, & parat, socio dicat, quorum à pluribus diebus, ob summam difficultatem, interpretationem & scripturam intermiserat. Tum socius pedibus obvolutus, & cum lacrymis efflagitat, ne se latere velit, quorum colloquio per longam noctis partem usus fuisset. Renuit vir sanctus, sed tandem victus importunis socii precibus, prorumpens in lacrymas ait: Fili vidisti afflictionem meam, cum his diebus, in explicando scripturæ loco, cujus mox interpretationem me dicente exceperisti, laborem; sed eâ me Deus in meritum gratiâ cumulavit, ut Divos Apostolos Petrum & Paulum quos interpellaveram miserit, à quibus edoceret: & hæc quæ modo exceperisti, Apostolorum revelatione accepi. *Sist* hic parumper (Amice Lector) & tuam nobis ingenuè mentem aperi; quam post hæc habere deceat, & æquum sit existimationem de D. Thomæ operibus, quæ ubi eum difficultas morabatur, nisi post revelationem habitam, & Apostolorum colloquia, intercepta non absolvebat.

Sed res est præterea dignissima, quæ nullâ umquam oblivione è memoria excidat, & ad posteros deferatur. Contigit ut nomine quidam Romanus, olim D. Thomæ auditor, & quem Parisiis suæ cathedræ successorem reliquerat; mortalem vitam cum meliori commutaret. Deo ita jubente, D. Thomæ sese conspicuum exhibet, ut de percepto laborum præmio, cœlestique adeptâ beatitudine moneret. Quid non agat sanctus Doctor, cui in animo semper mysteria fidei verfabantur, cui una veritatis

D. Antoninus 3. p. 111. 23. cap. 7. §. 6.

tatis curaret? Occasionē nactus addiscendi rē perdifficilem, cui forsitan tūc explicandæ incumberebat, petit quid de Beatitudine cœlesti sentiendum & scribendum sit; quibus principiis constet, an creatā specie, an ipsā essentiā Divinā gerente speciei vices? Tum Romanus placido vultu subridens, illum Psalmi versiculum ingerit: *Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Domini virtutum*: quo moneret rem ita se habere, ut à Magistro olim auditor didicerat, & post sanctissimi Præceptoris doctrinam, unam Beatificam visionem majorem superesse.

Hic ego te compello [Erudite Lector] & tuam sepositis affectibus sententiam rogo, & audire velim? Annon omnis commendatio infra rei magnitudinem jaceat? An non D. Thomæ principiis eam certitudinem inesse existimare æquum sit, quā majorem sola definitio Ecclēsiæ conciliare possit? quæ nobis unquam D. Thomæ vestigiis in hærentibus, major securitas contingere aut desiderari posset? Quem mihi dabis ex omnibus D. Thomæ æmulis, quos sanè sola ejus eruditionis magnitudo excitavit, aut è tota Theologorum turba, qui hac parte eaque certitudine divi etiam contestatā, cum sanctissimo Præceptore paria se facturum jactet?

Hæc cum ita sint, mirari desines [Erudite Lector] quæ sibi omnem alioquin superent: *tot tantaque in omni fere disciplinarum genere, brevissimo tempore conscripserit, ut Clemens VI. olim admiratus est: adhuc adolescentem vix decimo-quinto ætatis anno, cum novus Religionis tyro in carcere, à parentibus & domesticis detineretur, quos suis votis infensos, & inimicos experiebatur, cum vellet sæculo & nobilissimæ familiæ, deliciis, stemmatibus renunciare; Fallaciarum Opusculum edidisse, cui vel ultima ætas, in scholarum umbris & concertationibus omnibus exercita & detrita, vix satis matura videbatur; Parisiis annos nondum viginti quatuor natum, Philosophos ac Theologos cum ingenti auditorum frequentia, quæ omnium admirationem, aliquorum invidiam excitavit, explicasse. Mirari hæc desines, & cum magno Leone exclamabis: *O quam velox est sermo sapientiæ, & ubi Deus magister est, quam citò discitur quod docetur: Non est adhibita interpretatio ad audiendum, non consultatio ad usum, non tempus ad studium. Nihil mirum quod in omni fere disciplinarum genere, bre-**

vissimo tempore conscripserit ea quorum minima pars, si eruditio, securitas, soliditas, aliæque dotes descriptionis exactissimæ spectentur, longissimam vitam postulare videntur: quod tribus interdum quatuorve Amanuensibus, de rebus diversis & difficillimis, uno tenore conscribenda distaverit. Sane ut Ambrosius supra citatus dixit, divino Spiritu ubertatem dictorum ministrante, non eget, sed redundat scriptoris ingenium. diceres sanctissimi viri linguam *calamum scriba*, reconditiora scripturæ & Theologiæ arcana & mysteria, non hominis ingenii viribus, solertiâ, acumine excogitata & inventa, sed Cœlesti lumine, divino afflatu infusa & inspirata *velociter scribentis*. diceres, quod de seipso Nazianzenus, organum fuisse divinum, & instrumentum ratione præditum, quod à præclaro artifice Spiritu Sancto *construabatur & pulfabatur*.

Non addo plura: satis enim me demonstrasse arbitror quod à me initio propositum fuerat in hujus capituli argumentum, plura Sanctissimum Præceptorem divina revelatione Beatissimæ Virginis, & divorum Apostolorum colloquiis didicisse.

§. III.

D. Thomæ Doctrina securitas, quod Scriptura, Traditioni, Patribus semper adhaeserit, unde certissima Christianæ doctrinæ regula dici poterit à Pio V.

PRæcipuam doctrinæ D. Thomæ, dorem, & veluti proprium characterem hic explicandum suscipimus, unde illi & ab errore immunitas, & maxima securitas contingat: summam scilicet cum antiquis Patribus, & Traditione, consensionē & observantiam, quā nunquam ab eorum placitis, ut ab inflexa fidei regula, vel quantum latus unguis est, recedere sibi permisit.

Nemo nescit, etsi quod ad Philosophiam pertinet ferendum sit, ingenia aliquando luxuriari, sibi que laxare fræna, cum ex ea indulgentia nullum periculum adsit: in rebus tamen Theologicis ubique Traditionem esse consulendam, & compertum esse erroris, quod in diversam sententiam abit, quàm Patres tenuerint. Luculentæ sunt Vincentii Lyrinensis verba, cum explicat illud Apostoli: *Quod Timothee depositum custodi, devitans profanas vocum novitates. Quid est enim, inquit, depositum?* & postea hujus depositi leges & conditiones ita explicat, *Quod tibi creditum est, non quod*

Tem.
5. Bibl.
FF. 7.
p. commo-
ni. cap. 18.